

Wstęp

Bieżący numer „Kwartalnika Pedagogicznego” poświęcony jest zagadnieniu sztuki i edukacji. Inspiracją do podjęcia tego tematu był obchodzony w 2017 r. na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego jubileusz 50-lecia Zakładu Teorii Wychowania Estetycznego. Z tej okazji 6 kwietnia 2017 r. zespół Zakładu Edukacji Estetycznej i Studiów nad Kulturą (nowa nazwa Zakładu Teorii Wychowania Estetycznego, która obowiązuje od marca 2017 r.) zorganizował konferencję naukową „Polska koncepcja wychowania estetycznego. Założenia – analiza doświadczeń – prognoza”, podczas której zaprezentowano bogaty dorobek Zakładu od momentu jego powołania w 1967 r. do dziś.

Jubileusz 50-lecia Zakładu Teorii Wychowania Estetycznego był niezwykle wyjątkowym wydarzeniem w historii Wydziału Pedagogicznego UW. W obecnym „Kwartalniku Pedagogicznym” publikujemy wystąpienia zaprezentowane w trakcie konferencji oraz artykuły pracowników i współpracowników Zakładu, które ukazują różnorakie doświadczenia środowiska, tworzącego tzw. warszawską szkołę wychowania estetycznego. Polska koncepcja wychowania estetycznego ze swoją bogatą tradycją warta jest przypomnienia. Jednocześnie na uwagę zasługuje aktualna działalność badawcza i dydaktyczna członków Zakładu Edukacji Estetycznej i Studiów nad Kulturą, będąca kontynuacją drogi rozpoczętej na Uniwersytecie Warszawskim pół wieku temu.

Okolicznościowy zeszyt otwiera artykuł Adama Fijałkowskiego, będący omówieniem zorganizowanego 6 kwietnia 2017 r. Jubileuszu Zakładu Teorii Wychowania Estetycznego. Po nim prezentujemy referat Ireny Wojnar, wygłoszony podczas jubileuszu, w którym twórczyni Zakładu Teorii Wychowania Estetycznego przedstawia nadzieje, spełnienia i porażki środowiska, związanego z kierowanym przez siebie w latach 1967–2007 Zakładem.

Artykuł Krystyny Pankowskiej, nawiązujący do powyższego wystąpienia, wskazuje na myśl prekursorów, zgodnie z którą już od początku XX w. krystalizowała się w Polsce późniejsza teoria wychowania estetycznego, sformułowana ostatecznie przez Irenę Wojnar. Natomiast rozległe doświadczenia związane z aktywnością zakładu na arenie międzynarodowej w ramach INSEA prezentuje tekst Mariusza Samoraja.

Kolejne publikowane tu artykuły autorstwa obecnych i dawnych pracowników i współpracowników Zakładu dotyczą różnych problemów i różnych aspektów wychowania przez sztukę. O relacjach sztuki i wychowania mówią teksty Henryka Depty i Małgorzaty Malickiej. Inspiracje filozofią Bergsona w myśleniu o wychowaniu estetycznym relacjonuje w artykule Mirosława Zalewska-Pawlak, natomiast Janusz Gajda w swoim tekście ukazuje osobiste koleje losu i drogę od wychowania estetycznego ku pedagogice kultury.

W zeszycie znajduje się również artykuł Zofii Krawczyk, przedstawiającej oryginalną indyjską koncepcję Szkoły Poety, autorstwa Rabindranatha Tagore.

W dziale „Sprawozdania z badań” na uwagę zasługuje dwugłos dotyczący teatru w edukacji, w którym swoje refleksje z perspektywy dwudziestopięciolecia – przedstawia Małgorzata Kowalczyk, a współczesne spojrzenie na pedagogikę teatru proponują – Barbara Kwiatkowska-Tybulewicz i Katarzyna Aderek.

Zakład Teorii Wychowania Estetycznego wychodził w ostatnich latach z nowymi inicjatywami dydaktycznymi i naukowo-badawczymi. W związku z tym w bieżącym numerze Kwartalnika wprowadzony został dział „Doświadczenia dydaktyczne”. Zawiera on między innymi tekst Barbary Kwiatkowskiej-Tybulewicz, prezentację nowatorskiego w skali kraju przedsięwzięcia programowo-dydaktycznego, jakim jest powołanie i realizacja specjalności: Edukacja artystyczna i medialna. W tym samym dziale przedstawione zostały refleksje Adama Malinowskiego na temat edukacji plastycznej w kształceniu studentów pedagogiki na Uniwersytecie Warszawskim.

W obecnym zeszycie znajdują się również teksty doktorantów z Zakładu Edukacji Estetycznej i Studiów nad Kulturą, najmłodszej generacji badaczy zainteresowanych wychowaniem estetycznym: Joanny Parol, kontynuatorki badań nad wychowaniem filmowym, Aleksandry Mińkiewicz pokazującej możliwości edukacji międzykulturowej w przedszkolu oraz Agnieszki Rutkowskiej-Sagaty, analizującej akty prawne dotyczące kształcenia nauczycieli przedmiotów artystycznych.

Jubileuszowy numer Kwartalnika Pedagogicznego uwypukla dbałość o tradycję i dorobek wychowania estetycznego, a jednocześnie wskazuje na próby sprostania współczesnym przemianom i wyzwaniom, wyznaczającym nowe ścieżki zadań i poszukiwań w obrębie edukacji przez sztukę.

Krystyna Pankowska, Barbara Kwiatkowska-Tybulewicz, Mariusz Samoraj